

22 juni 2020

Beste Vrienden,

Onlangs heb ik van me laten horen in de recente Vriendenbrief. Omdat we allemaal nog thuis zitten met veel tijd om te lezen stuur ik hier weer een teken van leven. Het is een artikeltje dat gaat over de gesloten kerken. Ik heb het aangeboden aan Dagblad Trouw waar een discussie gaande was over hoe het nu verder moet met de kerken. Maar ze hebben het niet aangenomen. Dus nu leg ik het jullie voor; dan heb ik het niet voor niks geschreven.

REPARATIETIJD

Zou het niet goed zijn om de huidige kerkluwte te gebruiken voor reparaties? De leegloop van de laatste decennia kwam mede doordat veel gelovigen zich niet meer konden vinden in de rituelen van hun kerk. Ook na de komende heropening zal de leegloop doorgaan, tenzij wij de nodige verbeteringen aanbrengen. Hier zijn enkele punten die volgens mij aandacht verdienen.

DE PAROCHIEKERK MOET NIET ALLEEN EEN TEMPEL, DOCH OOK EEN FEESTZAAL ZIJN.

De inrichting van onze katholieke kerken is zo, dat ze alleen maar geschikt zijn voor tempeldienst. Dat is een verschraving van het Evangelie die zich in de loop der eeuwen voltrokken heeft. De oorspronkelijke God van Abraham, Isaak en Jakob was een familie-God, die met zijn kinderen meetrok in een simpele tent. Het hart van die oude religie was de familie met zijn huis-gebruiken en de sabbath-bijeenkomsten. Van lieverlee drong de tempeldienst op, vooral bij de Joodse elite die terugkwam uit Babylon. Johannes de Doper begon een offensief tegen die tempeldienst: de weg voor de komende koning moest gebaad worden, niet naar de tempel van Jerusalem, maar naar de harten van de gewone mensen. Jezus sloot zich bij hem aan, en verving de almachtige Koning door een liefdevolle Vader. Waar Jezus het voor het zeggen had werden bijeenkomsten een feest, liefst een feestmaal. En hij werd helemaal kregelig wanneer mensen hem wilden aanbidden. Ook de eerste Christenen kwamen feestelijk bijeen voor een heilige maaltijd waarbij de herinnering aan Jezus, zijn boodschap, zijn dood en verrijzenis centraal stond. Door keizer Constantijn kregen de christenen de beschikking over openbare gebouwen oftewel basilica. Langzaam ontpopte de basiliek zich daarna tot een tempel. De familie-sfeer werd uit de parochies weggezogen door de kloosters; de parochiekerk werd steeds meer een Tempel: met het Heilige der Heiligen, de sacrale ruimten waar alleen priesters toegang hadden, waar zuiveringen en offers moesten plaatsvinden, waar de voorschriften en dogma's werden verkondigd. In mijn jeugd (ik ben van 1928) sprak men ten slotte de akelige woorden: "Bidden doe je in de kerk". En: "Wie zondags niet meer naar de kerk gaat doet nergens meer aan en is van zijn geloof afgevallen". Het interieur van onze kerken had zich aangepast aan de tempeldienst: de banken waren alleen nog geschikt voor aanbidding, eerbiedig bijwonen, en luisteren naar de clerus. Het gedrag van de kerkgangers was navenant: ze mochten elkaars aanwezigheid niet erkennen, er mocht niet gelachen worden, mannen mochten hun hoed niet ophouden, kindergedrag werd niet getolereerd. God moet dat allemaal tandenknarsend hebben ondergaan. Moeten wij niet terug naar een liturgie van huiselijke sfeer? Een eerste stap zou zijn om de kerkbanken te vervangen door stoelen. Baken een gedeelte van de ruimte af als stilte-centrum voor aanbidding. Gebruik de rest voor het vieren van de Blijde Boodschap in zijn vele eigentijdse vormen. Een tweede punt.

NOOIT MEER EEN EUCHARISTIEVIERING ZONDER COMMUNIE.

Hoe heeft men het onlangs goed kunnen vinden dat de Eucharistievieringen ontdaan werden van de Communie! Alsof Jezus niet gezegd had: "Neemt en eet; neemt en drinkt". Gegeten en gedronken worden betekende voor Jezus: geheel en al ter harte genomen worden. De Zondagsmis hoort terug te gaan naar het Laatste Avondmaal, naar Golgotha, naar Pasen en naar Pinksteren. In de loop der eeuwen is deze viering ingeklonken tot aanwezigheid van Jezus om God te aanbidden en te bedanken. In mijn zeven en zestigjarig priesterleven heb ik echter ontdekt dat de Kruisdood in de eredienst weer plaats vindt wanneer wij op het altaar brood en wijn apart consacreran en de Vader het Lichaam en Bloed van zijn Zoon gescheiden aanbieden; en dat Pasen weer plaats vindt wanneer wij dat Lichaam en Bloed verenigen in de Communiedienst; en dat wij de kerk verlaten met de verrezen Jezus in ons binnenste om naar alle volken te gaan met de Blijde Boodschap, en zo vindt dan Pinksteren weer plaats. De verrezen Jezus is het vaccin waarmee wij als leerlingen de ongerechtigheid in de wereld te lijf kunnen gaan. Lex credendi lex orandi. Dit geloof ik, zo wil ik bidden. Ik ben niet de enige, denk ik.

HANS BURGMAN.